

‘... ถึงเวลาให้ท่านก็ให้ท่านตามกำลังของตน ไม่เดือดร้อน
ถึงเวลารักษาศีลก็รักษาศีลตามกำลังของตน ข้อตรงต่อศีลจริงๆ
ไม่คดโกงต่อศีล ไม่อวดดีต่อศีล เคารพในศีลอย่างมั่นคงทีเดียว
เมื่อเจริญภาวนาก็เคารพในภาวนาอย่างมั่นคงทีเดียว
ทำให้เห็นเป็นปรากฏทีเดียว ถ้าไม่เห็นเป็นปรากฏก็ตึ่เตียนตัวทีเดียว
ว่าตัวไม่เป็น ว่ากล่าวเอาทีเดียว ตึ่เตียนทีเดียว ...’

รวมพระธรรมเทศนา พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

กัณฑ์ที่ ๕๙ อนุโมทนาคาถา

๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ ทน)

ยถา วาริวหา ปุรา
เอวเมว อิตโต ทินฺนํ
อิจฺฉิตํ ปตฺถิตํ ตุมฺหํ
สพฺเพ ปุเรนฺตุ สงฺกปฺปา

ปริปุเรนฺติ สาคร์
เปตานํ อุกกปฺปติ
ชิปปเมว สมฺมิชฺฌตฺ
จฺนฺโต ปณฺณรโส ยถา
มณิ โชติรโส ยถาติ

ส.ม. ๙๕-๙๖

ณ บัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงธรรมิกถาในอนุโมทนาคาถา แก่ด้วย ยถาฯ ที่ พระภิกษุท่านทำกัถาอนุโมทนากับท่านอุบาสกอุบาสิกา อยู่เนื่องนิตย์อัตรา ยถาฯ นี้เป็น มคธภาษา หาเป็นสยามภาษาไม่ วันนี้จะแปลความเป็นสยามภาษา ตามมคธภาษา ให้ได้ความเป็นสยามภาษาสืบไป

เริ่มต้นแห่งอนุโมทนาคาถา ตามวาระพระบาลีว่า ยถา วาริวหา ปุรา ปริปุเรนฺติ สาคร์ หวังน้ำอันเต็มยอชมยังมหาสมุทรสาครให้บริบูรณ์ได้จันใด เอวเมว อิตโต ทินฺนํ เปตานํ อุกกปฺปติ ทานที่ท่านได้ถวายแล้วในโลกนี้ย่อมสำเร็จประโยชน์ แก่ท่านผู้ละโลกนี้ไปแล้วได้จันนั้นนั่นเทียว อิจฺฉิตํ ปตฺถิตํ ตุมฺหํ ชิปปเมว สมฺมิชฺฌตฺ ท่านปรารถนาไว้แล้วอย่างใด ตั้งใจไว้แล้วอย่างไร ขอจงสำเร็จตามปรารถนาแก่ท่านโดย จັปพลันเถิด สพฺเพ ปุเรนฺตุ สงฺกปฺปา ความดำริของท่านจงเต็มเป็นอันดี ความดำริ ของท่านจงเต็มเปี่ยมเป็นอันดี จฺนฺโต ปณฺณรโส ยถา ดังพระจันทร์วันปัดณรสี เหมือนพระจันทร์วันปัดณรสี มณิ โชติรโส ยถา เหมือนแก้วมณีอันมีแสงสว่าง ใสเป็นอันดี นี่เป็นกัถาอนุโมทนาคาถา

หวังน้ำที่เต็มเมื่อเต็มมากขึ้นเป็นลำดับมา จนกระทั่งเต็มห้วยหนองคลองใหญ่น้อย เป็นลำดับขึ้นมา ท่วมทุ่งท่าต่อสายเหมือนดังกับน้ำในประเทศไทยนี้ เต็มเปี่ยมหมด

ท่วมไปหมด เมื่อถึงน้ำลดก็ไหลลงไป ที่ดอนไหลลงไปสู่ที่ลุ่ม คลองเล็กไหลไปอยู่
คลองใหญ่ คลองใหญ่ก็ไหลไปเป็นลำดับไป ลงสู่แม่น้ำทั้ง ๕ สาย แม่น้ำทั้ง ๕ ไหล
ลงสู่มหาสมุทร ไปเต็มเปี่ยมอยู่ในมหาสมุทรนั้น ไม่ได้มีตลาดเคลื่อนไปทางใดทาง
หนึ่ง จะล้นไหลไปข้างหนึ่งข้างใดไม่ได้ แม้เป็นไปในอากาศ ก็ไปเป็นเมฆจับอยู่ในพื้น
ท้องฟ้า พอถึงเวลาคดก็ไหลลงไปอีก ลงไปสู่มหาสมุทรหมด ไม่ได้เคลื่อนตลาดขึ้น
ใด ท่านโมทนาทานที่ท่านให้แล้วแต่มนุษยโลกนี้ ทานที่ท่านให้แล้วแต่โลกนี้ย่อมสำเร็จ
ประโยชน์แก่ท่านผู้ละโลกนี้ไปแล้วฉันนั้น นั่นแหละสำเร็จประโยชน์จริง ๆ ไม่มีปัญหา
อิจฺฉิตํ ปตฺถิตํ ตุมฺหํ ชีปฺปเมว สมฺมิชฺဆตุ ผลที่ท่านปรารถนาแล้วและตั้งใจไว้ จง
สำเร็จแก่ท่านโดยพลันเถิด **สพฺเพ ปุเรหฺตุ สงกปฺปา** ขอความดำริทั้งปวงจงเต็ม
เปี่ยมเป็นอันดีเหมือนพระจันทร์วันปัดณรัส หรือเหมือนแก้วมณีโชติรสทรงแสงสว่าง
เป็นอันดี นี่เป็นคำพระภิกษุเถรานุเถระได้ทำกัตตานุโมทนาเป็นมคธภาษา ขยายความ
เป็นสยามภาษาได้ความดังนี้

เมื่อจบ **ยถา** แล้ว ท่านก็ให้ **สพฺพิช** นี่ก็เป็นสามัญญานุโมทนาคาถา
สพฺพิติโย วิวชฺชนฺตุ แปลเป็นสยามภาษา ขอจัญไรทั้งปวงจงระเหิดหายไป
สพฺพโรโค วินสฺสตุ ขอโรคทั้งปวงจงหาย **มา เต ภาวตฺวนฺตฺราโย** ขอ
อันตรายอย่าเกิดมีแก่ท่านเลย **สุขี ทิมายุโก ภว** ขอท่านจงเป็นผู้มีสุข มีอายุยืน
เถิด ท่านก็ว่าเป็นครั้งที่ ๒ **สพฺพิติโย วิวชฺชนฺตุ** ขอจัญไรทั้งปวงจงระเหิดหายไป
สพฺพโรโค วินสฺสตุ ขอโรคทั้งปวงจงหาย **มา เต ภาวตฺวนฺตฺราโย** ขออันตรายอย่า
เกิดมีแก่ท่านเลย **สุขี ทิมายุโก ภว** ขอท่านจงเป็นผู้มีสุข มีอายุยืนเถิด ครั้งที่ ๓
สพฺพิติโย วิวชฺชนฺตุ ขอจัญไรทั้งปวงจงระเหิดหายไป **สพฺพโรโค วินสฺสตุ** ขอโรค
ทั้งปวงจงหาย **มา เต ภาวตฺวนฺตฺราโย** ขออันตรายอย่าบังเกิดมีแก่ท่านเลย **สุขี**
ทิมายุโก ภว ขอท่านจงเป็นผู้มีสุข มีอายุยืนเถิด เมื่อครบ ๓ ครั้งแล้วในตอนหลัง
อภิวาทนสึลิสฺส นิจฺจํ วุฑฺฒาปจายิโน จตฺตาริ ธมฺมา วุฑฺฒนฺติ อายุ วณฺโณ
สุขํ พลํ แปลเป็นสยามภาษาว่า ธรรมทั้ง ๔ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ
ย่อมเจริญแก่บุคคลผู้มีอภิวาทกราบไหว้เป็นนิจ ย่อมเจริญแก่บุคคลผู้อ่อนน้อมต่อผู้หลัก
ผู้ใหญ่เป็นนิจ นี่ธรรม ๔ ประการนี้สำคัญนัก เป็นธรรมประจำโลก ประจำธรรม เป็น
ธรรมประจำธรรมด้วย เป็นธรรมประจำโลกด้วย ท่านให้พรทุกวัน **ยถา สพฺพิช**
ให้ทุกวันแต่เราจำกันไม่ค่อยได้ พรเหล่านี้ไปลืมนๆ เสีย หรือไม่รู้จักภาษา เราเป็น

เมื่อเป็นสามเณรก็ต้องเคารพในหน้าที่สามเณรจริง หน้าที่ของสามเณรมีศีล ๑๐ ศีล ๑๐ ไม่ขาดตกบกพร่องจริง เมื่อเป็นอุบาสกก็ต้องเคารพในหน้าที่อุบาสก ต้องมันอยู่ในไตรสรณคมน์ ศีล ๕ ศีล ๘ ตามหน้าที่ตามปกติ ก็ศีล ๕ ปัญจศีล มืองค์ ๕ ประการ ปาณาช อทินนาช กาเมช มุสาช สุราช ถ้าวิน ๘ คำ ๑๕ คำ วันธัมมัสสนะ ก็มีศีล ๘ ประจำตัวอยู่ไม่ขาดสาย นี่เคารพในหน้าที่อุบาสกอุบาสิกา หน้าที่บริจาคทาน รักษาศีล เจริญภาวนา

หน้าที่บริจาคทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ถึงเวลาให้ทานก็ให้ทานตามกำลังของตน ไม่เดือดร้อน ถึงเวลารักษาศีลก็รักษาศีลตามกำลังของตน ชื่อตรงต่อศีลจริงๆ ไม่คดโกงต่อศีล ไม่อวดดีต่อศีล เคารพในศีลอย่างมั่นคงทีเดียว เมื่อเจริญภาวนาก็เคารพในภาวนาอย่างมั่นคงทีเดียว ทำให้เห็นเป็นปรากฏทีเดียว ถ้าไม่เห็นเป็นปรากฏก็ติเตียนตัวทีเดียว ว่าตัวไม่เป็น ว่ากล่าวเอาทีเดียว ติเตียนทีเดียว ดังนี้ หน้าที่ของอุบาสก อุบาสิกา เมื่อมาถึงที่ประชุม ภิกษุสามเณรก็เคร่งครัดในศีล สมาริ ปัญญาของตน อุบาสกอุบาสิกาเล่า ก็ต้องเคร่งครัดในหน้าที่ของตน

เมื่อจะให้ทานก็ระลึกถึงจาคานุสสติ ระลึกถึงการให้ทาน เมื่อจะรักษาศีลก็ระลึกถึงศีลานุสสติ ถือศีลของตนไว้ ถือศีลให้มั่นคง อย่าส่งใจไปในทางอื่น เมื่อเจริญภาวนาก็ทำภาวนาให้เกิดปรากฏขึ้น อย่าส่งใจไปในที่อื่น เมื่อมีเป็นขึ้น เข้าที่ประชุมก็ระลึกถึงตัวไว้ให้มั่นคง อย่าล่อลวง ไม่อ่อนแอไม่แคลนคลอน ทำภาวนาให้เห็นแจ่มอยู่เสมอ ใส่เป็นกระจก วันอื่นมีธุระน้อย วันอื่นมีธุระมาก แต่วันพระเราสละแล้วที่จะจำศีลภาวนา ต้องมันอยู่ ภาวนาให้เห็นให้เป็นปรากฏ ใจจ้องอยู่ในภาวนาส่งให้เป็นกระจกส่องเงาหน้า ดูกันอยู่เสมอ แจ่มใสเป็นพระจันทร์ ธรรม์ ซึ่งธรรมอาทาสดล วิย ดูดั่งพื้นกระจก สว่างเหมือนกระจก ใจจรดในพื้นที่นั้น เมื่อเข้าที่ประชุมต่างทำอย่างนี้ ต่างคนต่างตั้งใจอย่างนี้ นี่พวกเจริญภาวนาเป็นแล้ว พวกไม่เป็นก็ตั้งใจให้แน่แน่ว เราจะทำให้มีให้เป็นบ้าง ใจจรดอยู่ที่หมาย ใจจรดศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ใจหยุด ไม่หยุดเป็นไม่ยอมกัน ในที่คนมาก ในที่ประชุม ใจต้องหยุด เมื่อทำหยุดในที่ประชุมชนแล้ว กล้าเข้าไป ก็ยังเจริญหนักเข้าไป ก็ยังเจริญหนักเข้าไป ยิ่งว่องไวหนักขึ้น ต้องชำนาญอย่างนี้ การปฏิบัติศาสนาต้องเอาจริงเอาจังอย่างนี้ อย่าให้โลเลเหลวไหล ตัวของตัวเองจะเป็นที่พึ่งของตัวเองไม่ได้ นี่เรียกว่า **อภิวาทนสี่ลิสสุ** เคารพต่อหน้าที่ต่อศีลธรรมของตนจริงๆ

นี้เรียกว่าเคราพกราบไหว้อยู่ ไม่ทำโลเลเหลวไหล ไม่เอาเรื่องอื่นเข้ามาแทรกแซง กลัวจะเป็นอันตรายต่อศีล กลัวจะเป็นอันตรายต่อจาคานุสสติ ระลึกถึงทาน กลัวจะเป็นอันตรายต่อศีล การรักษากาย วาจา ใจให้เรียบร้อย กลัวจะเป็นอันตรายต่อการเจริญภาวนา หรือไม่เช่นนั้น ไม่ส่งใจไปในที่อื่น ส่งใจไปในพระภิกษุสามเณร เจริญสาธยายเป็นธรรม ระลึกถึงธรรมว่า เมื่อพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ เวลาเข้าสู่ที่ประชุมก็เป็นอย่างนี้ ทำให้เลื่อมใสปลาบปลื้มอกปลื้มใจ เมื่อเป็นอย่างนี้ ทำได้อย่างนี้ นี่เป็นตัวอย่างอุบาสกอุบาสิกาที่ดีแท้ๆ ภิกษุสามเณรก็จะเป็นตัวอย่างของภิกษุสามเณรที่ดี จะเป็นอายุพระศาสนา ไว้กราบเคารพบูชา ไม่ดูถูกดูหมิ่น

ถ้าแม้ว่าเวลาเข้าที่ประชุมเช่นนั้น เอาเรื่องอื่นมาใส่เสีย เรื่องอะไรต่อมิอะไร มาใส่ เรื่องนี้มีแต่ครั้งพุทธกาล ไม่ใช่มีแต่ครั้งนี้ มีหญิงพวกหนึ่ง ๕๐๐ คน จะรังความพระศาสดา พระศาสดาก็อยู่ในที่ประชุม เมื่อถึงที่ประชุมนั้นแล้ว พระศาสดายังไม่เทศน์อยู่ เอาสุราเหน็บไปในพกในพุง ซ่อนเป็นขวดเล็กซ่อนไป เมื่อมีโอกาสดื่มเสีย ๒ อีก ๓ อีก พอหน้าตึงๆ ซาๆ พอหนักดื่มเสียอีก เอาพอสสมควรก็ไปคุยกับสนมพรหมไพรในที่ประชุมของพระพุทธเจ้า ไปคุยกันในที่ประชุมเพื่อจะทำลายพระศาสดา พระศาสดาก็ทรงทราบ พอพระศาสดาจะเทศนาว่าการ พอปรารภขึ้นเทศน์พวกนั้นก็ฮากทีเดียว ร้องกัน ๕๐๐ คนนั้น พระพุทธเจ้าเทศนาทำให้มืดเหมือนดั่งไม่มีดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ มืดตื้อไปหมด พวกเหล่านั้นก็ตกอกตกใจ พวกเมาทั้งหลาย หายเมาสร่างเมา มืดหมดไม่เห็นฟ้า ตกอกตกใจกันทีเดียว เมื่อแสดงปาฏิหาริย์เช่นนั้นแล้ว ก็แสดงให้เห็นสว่างให้ปรากฏขึ้น พวกนั้นสร้างเมาแล้ว เทศนาทีเดียวพวกนั้นได้มรรคผลตามกาลสมัยทีเดียว ต่อหน้าพระศาสดาต้องแก้ไขอย่างนี้

บัดนี้ปรากฏเช่นนั้น พระศาสดาเสียแล้ว ผู้ที่มีปาฏิหาริย์ปรากฏแสดงเช่นนั้นไม่ได้ พวกเราเข้ามาสู่ที่ประชุมเช่นนี้ ช่วยกันรักษาเนติแบบแผนเป็นอันดี ครั้งพุทธกาลก็ยังมีพวกเขาทำร้ายพุทธศาสนาเช่นนี้เหมือนกัน เรารู้หลักเช่นนี้แล้ว ก็ไม่ใช่ใคร ในเมื่อเราเข้าที่ประชุมกันนี้ ไม่มีความเคราพ เราก็ได้ชื่อว่าดูหมิ่นดูถูกพระพุทธศาสนา ต่อไปพวกภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา ก็จะเข้าประชุมกันไม่ได้ ก็เสื่อมทรามไปหมด ให้ปรากฏอย่างนี้ **อภิวาทนสีลิสฺส** ไหว้พนบเคารพบูชา ลูกหญิงลูกชายต้องไหว้พนบเคารพบูชาพ่อแม่ อย่าดูถูกดูหมิ่นพ่อแม่ ไม่ได้ **สีถิลวาจา*** ต้อง

* สีถิลวาจา แปลว่า การพูดล่วงเกิน ไม่สมควร

เคารพครูบาอาจารย์ ไม่เคารพครูบาอาจารย์ไม่ได้ ขาด **อภิวาทนสี่ลิสฺส** หรือท่านผู้มีอุปการคุณซึ่งเป็นบุพการี ท่านผู้ถูกอุปการคุณเช่นนี้แล้ว ต้องตั้งอยู่ในกตัญญูกตเวที นี่เป็นหน้าที่ของความเจริญทางพระพุทธศาสนา

วุฑฒาปจายิโน อ่อนน้อมต่อผู้หลักผู้ใหญ่ผู้เฒ่าผู้แก่ ลักษณะอ่อนน้อมต่อผู้หลักผู้ใหญ่ผู้เฒ่าผู้แก่นั้นเป็นใจน ผู้เฒ่าผู้แก่เรียกว่า **ชาติวุฒิ** แก่โดยชาติ **วัยวุฒิ** แก่โดยวัย **คุณวุฒิ** แก่โดยคุณ นี่เคารพนอบน้อมได้ที่ควร

นี้วัยวุฒินะ ท่านผู้มีอายุมาก มีอายุ ๘๐, ๙๐ อายุตั้งร้อย อายุมากเช่นนี้เรียกว่า **วัยวุฒิ** เจริญโดยวัย ถึงอย่างไรก็ต้องได้รับความอภัยจากผู้ที่มีอายุต่ำกว่าเสมอ ทางพุทธศาสนานั้นถือกันนัก ภิกษุผู้มีอายุมาก ตั้งแต่ ๓ พรรษาขึ้นไป ถือเป็นวัยวุฒิทีเดียว ล่วงล้ำกันไม่ได้ ผิดพระวินัยหลายข้อหลายกระทงทีเดียว ฝ่ายอุบาสกอุบาสิกาเช่นเดียวกัน ต้องประพฤตินั้นเหมือนกัน ตั้งอยู่ในความเคารพเช่นนั้นเหมือนกัน ถ้าว่าไม่ตั้งอยู่เช่นนั้น ตักกันเป็นคนเสียหาย หมึงก็ตีเป็นคนเสียหาย ชายก็ตีเป็นคนเสียหาย ก้าวกายผู้ใหญ่ไม่ได้ นี่เรียกว่าวัยวุฒิ ส่วนที่ ๑ นี้เรียกว่าวัยวุฒิ ผู้มีอายุมากกว่า

ชาติวุฒินะ เกิดในตระกูลสูง ในตระกูลกษัตริย์ ตระกูลเศรษฐี ตระกูลคหบดี ตระกูลมหาศาล มีทาสมีบริวาร นั้นเรียกว่าชาติวุฒิ ชาติสูงกว่า ชาติต่ำกว่า ชาติที่ขายดอกไม้ ชาติที่ทำงานเทศะมูลฝอย ทำงานต่ำกว่านั้น เรียกว่าชาติต่ำกว่า ดังนี้ เป็นต้น ต่ำก็ต่ำเป็นลำดับ สูงก็สูงเป็นลำดับ ให้เคารพซึ่งกันและกันดังนั้น นั้นเรียกว่า **ชาติวุฒิ**

คุณวุฒิเล่า เคารพโดยธรรม ถึงจะเป็นเด็กเกิดใหม่ในวันนั้น หรือรู้จักเพียงสาหรือไม่รู้จักเพียงสักก็ตามเถอะ แต่ว่ามีธรรมที่มั่นคง เรียกว่าคุณวุฒิ เรื่องนี้พระพุทธเจ้าทรงตัดสิน สามเณรอายุ ๗ ขวบได้สำเร็จพระอรหันต์ มีพระภิกษุสามเณรน้อยสะอาดสะอาดเรียบร้อย พ่อเฒ่าไม่คิดถึงโยมหรือ พ่อเฒ่าไม่หิวข้าวหรือ พ่อเฒ่าไม่คิดถึงบ้านหรือ เอามือลูบศีรษะเณรองค์พระอรหันต์ ลูบเนื้อลูบตัวลูบศีรษะ เณรหัวเกลี้ยงมันก็น่าลูบเล่นนี่ ลูบเล่นตามชอบใจ พระพุทธเจ้าเลิบบไปเห็นเข้า โอ! ตายจริงท่าน จับอสรพิษเข้าที่เขี้ยวแล้วไม่รู้ตัว จับช้างพลายเข้าที่งาแล้วไม่รู้ตัว จะตายไม่รู้ตัวแล้ว พอพระพุทธเจ้าทรงเลิบบพระเณรเห็นเท่านั้น รับสั่งพระอาณนทีให้ประชุมพระภิกษุสามเณรมาพร้อมกัน พระอาณนทีก็ประชุมทีเดียว เข้าประชุมเช่นนั้น พระองค์ทรงดำรัสออกมา เมื่อพร้อมตามทรงรับสั่ง พระอาณนทีก็ทูลบอกว่ามาพร้อม

การอ่อนน้อมต่อผู้หลักผู้ใหญ่ผู้เฒ่าผู้แก่ เรื่องนี้หญิงกิติ ชาญกิติ เป็นที่ยินดีของโลก โลกพยานิยมชมชอบนัก เป็นที่ยินดีปรารภานาของนักปราชญ์ราชบัณฑิต ท่านรู้เช่นนี้ก็ได้อธิบายว่าเป็นคนมีปัญญา คนประกอบด้วยปัญญา คนเฉลียวฉลาด คนอ่อนน้อม ไม่ใช่คนแข็งกระด้าง ถ้าคนแข็งกระด้างดื้อดึง ไม่เป็นที่ปรารภานา แม้แต่เป็นเด็กก็ไม่

เป็นที่ปรารถนา แม้แต่แก่เฒ่าชรา ก็ไม่เป็นที่ปรารถนา เป็นเหตุอะไรเล่า พระองค์ทรงรับสั่งไว้ว่า **สวโจ** ว่างาย สอนง่าย พระองค์ทรงรับสั่งว่า สาวกของพระศาสดา **ทุพฺพโจ** วายาก สอนยาก พระองค์ไม่รับอุปถัมภ์ ผลักไสเสียนี้ เพราะอะไร พระศาสดาทรงสงเคราะห์อนุเคราะห์ประชุมชนจริงๆ เหตุนี้ **วฑฺฒาปจายโน** เคารพต่อผู้หลักผู้ใหญ่ผู้เฒ่าผู้แก่ อ่อนน้อมต่อผู้หลักผู้ใหญ่ผู้เฒ่าผู้แก่ด้วยธรรม ๔ ประการ คือ อายุ จะเป็นผู้มีอายุยืน วรรณะ จะเป็นผู้มีผิวพรรณวรรณะผุดผ่องงดงาม สุขะ จะเป็นผู้มีสุขกายสบายใจในอิริยาบถทั้ง ๔ พละ จะมีกำลังกาย กำลังวาจา กำลังใจ เจริญตามหน้าที่

เหตุนี้ ในสามัญญาจาที่ชี้แจงมานี้ คลี่ความเป็นสยามภาษาตามมตยาธิบายได้พอสมควรแก่เวลา **เอเตน สจฺจวชฺเชน** ด้วยอำนาจความสัตย์ได้อำงธรรมปฏิบัติในภัตตานุโมทนาภาณนี้พอสมควรแก่เวลา ด้วยอำนาจสัจวาจาที่ได้อำงธรรมเทศนาตั้งแต่ต้นจนจบสถานนี้ ขอความสุขสวัสดิ์จงบังเกิดแก่ท่านทั้งหลายที่ได้มาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติจะยุติธรรมมิกถาโดยอรรถนิยมความเพียงเท่านี้

เอาจิ ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯ

